

TESEK

Vasgubacs betű-
s 40 lej. Allás-
róhirdetéseik 31's
díja 250 lej, elő-

idei gubacs, cea 3
el-dó. Cim: Mar-
dor, Sebis, jud:
22.2

és papirkereskedő
febrári belépésel
Klein Gyulacsi
Rege'e Fardicaud

45 ponty állandó-
at. Estüvökre, le-
re, bankettre elő-
t ufogad. Weisz,
Vadimirescu 6.
filas Kelenen-u.)

lomas és bőrgyár
en két személyre
szett c inos bito-
szoba kiadó. Erta-
lakáson, Agoston-
szám alatt.

Legelőnyösebben
hirdet az Uj Kelet-ben

NG
ja és
gjobb

Szerkesztőség és ki-
adóhivatal:

Kolozsvár, 31. Baros
utca (Brassai-utca) 19

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal:
277, 236 és 1047

22. sz. sz. — — — 222

222 sz. sz. — — — 222

222 sz. sz. — — — 222

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Romániában

31. DI. Mamasotter kőbert

Disztár 2. II. 8.

Cseherlovákiaiban

Egy hónapra — 40.—
Egy évre — 8.—

1927 január 6 Csütörtök

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 4 szám

5687 Sövat 3

Meghalt Achad Haam, a cionizmus filozófusa

Irta Marton Ernő

A zsidó nép ismét elvesztette egyik nagy tanítómesterét. Akit ma megkönyvez a világ zsidósága: a szellemi fejlődése volt, nemcsak a szó virágos, átvitt értelmében, de működésének és filozófiai rendszerének irányában és egész felépítésében. Tel Avivból jelenti a táviró, hogy Achad Haam meghalt. Néhány hónappal ezelőtt, múlt év augusztusában ünnepelte meg a világ kultúrzsídósága Achad Haam hetvenéves születésnapját és ez a dátum alkalomszolgált a zsidó sajtónak arra, hogy Achad Haam immár történelmié vált szerepét kellő megvilágításba helyezze.

Mit Achad Haam a legújabb korszak zsidó történelmének egyik legmagasabbjának alakja. Melléje csak Herzl Tivadar állítható. Mindkettő ugyanannak a magas ideáinak szolgálatába állították életüket, mindketten a zsidóság népi megújulásáért küzdöttek, de elképzelni sem lehet nagyobb ellentétet lelki berendezkedésben és ideológiai beállítottságban, mint amint Herzl Tivadar és Achad Haam között mutatkozik. Telán így jellemezhetjük legjobban a két vezért: ha Herzl Tivadar volt a cionizmus teste, úgy Achad Haam volt ebben a testben a lélek. És lélek és test kemény harcban állottak egymással, bár mindketten ugyanazt akarták: a zsidó nép megváltását. De míg Herzl Tivadar a materiális értelemben vett politikai szabadságot akarta visszaszerezni a zsidó népek által, hogy Palesztinában önálló zsidó állam létesüljön, addig Achad Haam a zsidó nép lelki felszabadulásáért küzdött.

Es mégis, amikor Herzl meghalt, Achad Haam állapította meg a legmeglepőbb élelétével Herzl szerepét a zsidó történelemben és az a megállapítás ugyancsak szemünk láttára vált valósággá. Achad Haam akkor ezeket írta nekrológja végén: „Herzl öntudatlanul olyasmivel ajándékozott meg bennünket, amely talán nagyobb mindennél, amit tudatosan alkotott: megajándékozott bennünket önmagával, mint a nemzeti megújulás époszáinak hővel. Egy hűssel, amelyet a képzlet kiragadhat magának és felékelhet minden hívatósággal, amelyek a héber nép hősvé formálják át őt, sükben igaz alakjukban testesülnek meg nemzeti vágyaink.”

Ha Herzl Tivadar az új zsidó éposz legendás ifjú hőse, úgy Achad Haam ennek az éposznak bölcs fejlődése, aki mélyseges tudásával és hártalan türelmével igyekezett a népet az önmegváltás útján tartani és a szellemi tisztaság világába felemelni.

Achad Haam, család néven Usher Ginzberg 1856-ban született Oroszországban és szigorúan chaszidikus környezetben nőtt fel. A zsidó világi műveltséget szerzett magának. Ifjúkorában alkalmi volt néhány évig a nyugateurópai egyetemeken is tanulni, ahol főleg az angol filozófusok, mint Darwin és Spenser voltak rá átalakító hatással. Már egész fiatal korában kezdett foglalkozni a zsidó problémával és Oroszországra visszatérve, élénk részt vett a Choveve Cion mozgalomban, amelyben csakhamar a baloldali ellenzék szerepét vállalta. Nézetét azonban csak a legsúlyosabb beráti körben hangoztatta, mert írózott a nyilvánosságól és igyekezett elkerülni minden nyilvános szereplést.

Az események azonban mégis arra kényszerítették, hogy lépjen a közélet kördőterére s az a dátum, amelyen első cikke megjelent, valóságos történelmi eseményává lett a zsidó megújulási mozgalomnak. 1889 március 4-én adta közre a „Hamelic” című héber lapban „Lo zehaderech” (Nem ez az út) című

cikket, ekkor használva először az Achad Haam (Egy a népből) írói álnevet, ezzel is jelezni akarván, hogy csak mint vedeg kíván megjelenni az irodalmi és politikai fórumon és csakis azért, mert fontos mondanivalója van. A cikkben Achad Haam éles kritikát alá vont a Choveve Cion kicsinyes gyarmatosító munkáját, amely szerinte nekihűlt a nemzeti építőmunka szellemi alapjait.

Ettől az időől kezdve Achad Haam lett Oroszországban a kulturális mozgalom vezére. Bámulatos következetességgel tartott ki és építette fel a maga ideológiai rend-

szert, amelytől soha egy jöttányira el nem tért. A zsidó probléma megoldásáról vallott felfogása a következőképpen foglalható össze: A Choveve Cionisták és később Herzl Tivadar a materiális zsidónyomorból indultak ki, amikor a probléma megoldási módját keresték. Achad Haam azonban azt vallja, hogy Palesztina nem képes ezt a materiális zsidó nyomort megszüntetni. Szinte konok következetességgel hangsúlyozta újra és újra, hogy Palesztina nem alkalmas a zsidóság tömeges letelepítésére. Ő nem tudja Palesztinát mint a zsidóság politikai, vagy anyagi bázisát elképzelni. Szerinte a politikai cionisták erőfeszítései már azért sem vezethetnek eredményre, mert cupán negatívumokból indulnak ki, a zsidóság galutbeli helyzetének tarthatatlan voltából, már pedig egy negatívum sohasem adhatja meg egy népnek azt a motorikus erőt, amely igazi felszabaduláshoz vezethet. Achad Haam szerint nem a materiális zsidó nyomor az, amely sürgős megoldásra vár, hanem az erkölcsi zsidó nyomor és a zsidóság szellemi krízise. A galut természetellenes életében a zsidó szellemiség jutott krízisbe és ebből a krízisből kell kimenteni mindenekelőtt a népet.

Achad Haam nem tagadja Palesztinának, sőt még Herzlét is nagyobb szerelmese. De Palesztinát nem azért akarja újjáépíteni, hogy az a zsidó nép politikai és hatalmi erőforrásává váljék, hanem egy új szellemi központot akar teremteni Cionban. „Palesztina a zsidóság szellemi-nemzeti otthonává kell, hogy váljék, — írja — egy központtá, amely az egész népet egyesíti és összeköti, a Tóranak, a tudománynak, a héber nyelvnek és irodalomnak, a zsidó munkának és a lelki tisztaságnak köz-

pontjává, valódi miniatűrjévé az ideális zsidó népek. És aki majd meglátja ezt a Palesztinát és visszatér onnan, az lelke legrojtettebb kamráiban is érezni fogja, milyen nagy és nemes az, ami ott lassanként épül és miként sugározza ki hatását a szántóföld országaira.”

Achad Haam szerint tehát arra kell törekednünk, hogy Palesztinában, ha méreteiben nem is nagy, de összetételében és tartalmában annál ideálisabb zsidó közösséget építsünk ki, amely nem lesz ugyan a szó fizikai értelmében otthon a zsidó népek, de otthona lesz a zsidó szellemnek, amely mint egy óriási szív, friss vérforrásokkal fogja megöltetni a zsidó nép egész világra szétárasztó ereit. Am ennek a szellemi központnak felépítése is csak úgy lehetséges, ha fáradhatatlanul fel fogjuk ébreszteni a zsidó szíveket és egy nagyarában nevelőmunkával kiemeljük a zsidóságot mai erkölcsi nyomorából és szellemi kríziséből, amelybe az emancipációs nyomán keletkezett asszimiláció kedveli élete sodorta.

Amikor Achad Haam látta, hogy a Choveve Cion keretei között nem talál kellő visszhangra, megalapította a „Bné Móse” egyesületet, amely olyan szabaddómives páholy-féle szervezet volt. Valóságos gyöngye a zsidó etikának az a szervezeti szabályzat, amelyet a „Bné Móse” tagjai számára megállapított. „Nem a tagok száma a fontos, — vallotta — hanem a tagok minősége.” A szervezetnek ez a formája azonban nem volt alkalmas arra, hogy hatásos és építő mozgalommá váljék és egy-két évi leker, de belső sürölődésekkel terhes munka után feloszlott. 1896-ban megalapítja Achad Haam a „Haschiloach” című folyóiratot, amelyet 1902-ig ömaga szerkesztett. Ez a lap a legtitább és legemelkedettebb fóruma volt a zsidó szellemi életnek, a megvesztegethetlen tribün, ahonnan Achad Haam a maga kéréhetetlen kritikáját mondotta el a zsidó eseményekről.

Herzl fellépése után boldogan látott el az első bázei kongresszusra, de csalódottan tért onnan vissza, mert nem azt találta meg ottan, amit várt. A Herzl cionizmusát túl materialistának, túl zsidótlannak érezte. Am ha a szervezet keretein kívül, mégis Achad Haam volt az, aki a mai cionista eszmével legvalószínűbb tetteit nekünk ajándékozta. Nem volt aktív politikus s ha, de arisztokratikus elvonultságból és filozófikus magányából átalakított befolyást gyakorolt a mai zsidó nemzedékre, mint bármely más. Egész természetes, hogy Achad Haamnak egy gyakorlati, mint filozófiai felfogásában számos ellenfele akadt. Az a szívós következetesség, amellyel tagadásba vette hogy Palesztina valaha is alkalmasra válhat nagyobb tömegű zsidóság befogadására, bizonyos körökben népszerűtlenné is tették őt. De Achad Haam sohasem hajhászta a népszerűséget. Mint mindig hatatlan sziklaszecs, olyan zárkózottan és magasan állott a hétköznapi csaták fölött amikor a leghevesebb volt a harc, ő megtartotta nyílegyenes eszmei irányát és szinte fenséges nyugalomát.

A sors megengedte neki, hogy élete alkonyán megvalósulni lássa nagy álmát: az új életre kelő zsidó szellemi központot. A háború befejezése után Palesztinába költözött, ahol a telavivi városi tanács egy szép villát építtetett neki a róla elnevezett utcában. A sors megengedte neki, hogy jelen lehessen a jeruzsálemi egyetem felavató ünnepségén, ahol új életre kel az általa felbressztett igazi zsidó szellem. És bizonyára örömmel látta azt is, hogy Palesztina nemcsak szellemi centrummá, de centrumává fog válni a zsidó nép politikai létének is.

Bár sohasem volt a tömegek kedvence, hi-

A leltározás ideje alatt az eddigi olcsó harisnyaárakat még mélyebbre szállította le „SIPOS”, Cluj, Regele Ferdinand-ut 8. szám.

szen mélyenjáró írásai csak a műveltebb rések számára hozzáférhetőek, mégis odakünn Pa-

Találkozásom Achad Haammal

Achad Haammal négy esztendővel ezelőtt, 1922 nyarán találkoztam a telavivi városházán. Akkoriban történt Diesengoff polgármesternek a munkásság képviselői által való leszavazása és röviddel utána való lemondása. Ezen a napon már érezni lehetett a válságot. Achad Haamot is meghívták egy tanácskozásra, hogy mondja el a véleményét. A hírláló tudós, aki ekkor már hatvanhat éves volt, Diesengoff és a régi vezetőség mellett foglalt állást. Konzervatív volt. Ideológiáján óvatos. A tanácsülés véget ért, de Achad Haam állásfoglalása már előbb kiszivárgott a híven várakozó fiatalokhoz. A chalucook felmorajlottak. Egy pillanatra azt lehetett hinni, hogy komolyabb tüntetésre kerül sor. A fiúk és a lányok tömege tödült — mint egy rettentő erős fel — a városháza kedves, kőből épültének, olyannyira, hogy a városháza földszintjén lévő kis postahivatalból már telefonálni akartak a rendőrségnek — amelynek tagjai természetesen ugyancsak zsidó fiúk voltak, akiket héber vezényszóra kommandíroztak, — hogy vonuljon ki és szorítsa vissza a tüntetőket.

A városháza keskeny lépcsőházából, a tárt kapun keresztül, ebben a percben feltűnt Achad Haam törékeny, apró alakja, amint egyedül, minden kíséret nélkül, elhagyta készült az épületet. Amint a lépcsőn előbbre jött — úgy vonult hátra lépésben a lázongó fiatalok. Sőt: utat nyitottak neki. Szűrés kis szemének egyetlen pillantása messzire taszította a lábukat és a felemelt karok lehulltak. Egy pissenés nem hullt szét. Pedig a chalucook kemény, honok legények. Achad Haam bántódás nélkül ért haza csinos villájához, amelyet Tel-Aviv városa

lesztinában hátfartalan tisztelet és hódolat vette őt körül. Mikor néhány hónappal ezelőtt megbetegedett, a telavivi városi tanács elrendelte, hogy abban az utcában, ahol ő lakik, a közforgalom szünetljen, nehogy a beteg nyugalmát megzavarja. Mert úgy néztek fel rá, mint egy fejedelmre. Mert az volt ő: a szellem fejedelme.

nemzeti ajándékként adott neki és amely már közel fekszik a tengerhez.

Ez nek a kis esztendő az a lényege és magyarázata, hogy Achad Haam még azokabb volt. Csupa csont és ideg. Szőgekben ment, éllel, mint egy geometriai ábra. Szinte vágott. Kis, hegyes álla és az orra szurt. A feje egészben olyan volt, mint egy madáré. Nem volt kellemes, megnyerő jelenség. Nem lehetett egy szempillantásra megszeretni. A fiatalok — ezt mindenképpen leszögezhetjük — nem szerették. Nem is lehetett soha közöztük látni. Tal távoll — talán ezt a vulgerré lett szólásmódot is használhatjuk: „tul magas” volt nekik. Nem mindenben értették meg. Elvont volt. Filozófus. Az a nagy szeretet, ami minden ifjú szívből például Ben Jehuda felé áradt — e kedves, mosolygó, kerakaron emberkéhez — Achad Haam hidegsége és zárkózottsága előtt megtorpant.

Azt hiték róla — akik az írásait nem ismerik: erről ma is meg vannak győződve — hogy reahóta. Mert nem volt soha hangos — nevezetesen. Mert mindig tudós és mindenben logikus maradt. Mert nem hevült és semmi nem ragadhatta el.

En egyfelől egyszerű voltam a házában. Interjúkat akartam tőle kapni. Nem adott. Mint egy bölcs — úgy utasított el. Főképpen és bosszantóan. Kés szót nem beszélt velem, mert úgy érezte, hogy nincs mit mondania és ha mondana is valamit, nem érne semmit. A szót megvetette. Erre az elmulást és sok dologban: a hiábavalóságot. Hallgatása többet mondott nekem, mint sok fecsegő, akik oldalakat diktáltak blokkomba. Ben Ami

Megoldódott a bécsi újvízi gyilkosság rejtélye

A rendőrség elfogta a gyilkost egy huszonnyolc éves cselédleány személyében

(Bécs, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák főváros kriminológiája, amely az elmúlt évben annyira bővelkedett szenzációs bűntényekben, az új esztendőben is egy feltűnést keltő bűntüggyel gyarapodott. Marie Lustig tejárúsnőt az év első napján meggyilkolta találták boltjában, a pénz hiányzott a pénzesfiókból. A gyilkosságot követő órákban a rendőrség emberei már kiszállították a gyilkosság színhelyére és kihallgatták mindazokat, akik közel állottak a szerencsétlen asszonyhoz. Ezek egyöntetűen vallották, hogy Marie Lustig gyanakvó természet volt és nem valószínű, hogy valakit üzletzárás után magához bocsátott volna.

A rendőrség mindenekelőtt végigjárta a meggyilkolt asszony rendelőit, de a nyomozásnak ez a része csődöt mondott. Ekkor Spiegel Borbála, a meggyilkolt asszony cselédje elmondta, hogy újabb időben egy ismeretlen asszony gyakran eljárt Marie Lustighoz, akét arra kért, hogy szerezzen neki valami alkalmazást a tehenészetben. A cseléd csak annyit tudott felőle, hogy alkalmazásban állott valami Svodola családnál. Emlékezett rá, hogy ez a nő több ízben kijelentette, hogy megunta a nehéz munkát és könnyebb és kellemesebb uton akarja kenyerét megkeresni. Azt is tudta róla, hogy a napokban búbián levágta a haját.

Most már könnyű volt a nyomozó hatóságok dolga. Néhány óra alatt megállapították, hogy a nevezett nő azonos Kudisch Karolina 28 éves cseléddel, aki Währingben lakott a Kutschnergasse 31 szám alatt. A rendőrségen már törzslapja volt.

A rendőrség embereinek megjelenésére a leány nagyon megijedt s jobbkézét folyton rejtgette. Kramer felügyelő megfogta a leány kezét, amelyen karmolás nyomai látszóttak. Azonnal házkutatást tartottak Kudisch Karolina

szobájában és megállapították, hogy télikabátja tele van véresepekkel, szoknyáján pedig nagyobb vérfoltok vannak. Hőcipőjéhez asszonyi haj volt tapadva. December végén, mint ezt egy zálogcédule elárulta, Kudisch Karolina egyetlen fillér nélkül állott, a házkutatásnál azonban 140 schillinget, tehát körülbelül 4000 lelt találtak nála.

Kudisch Karola azt vallotta, hogy a gyilkosság előestéjén egy ismeretlen úr megköszöntötte és moziba vitte. Mozi után kávéházba mentek, azonban tíz órakor hazatért. A lépcsőn feljött elcsúszott és összeesett magát. A vérnyomok egy része az esés következményei, a többiek pedig onnan vannak, hogy húst vásárolt. A 140 schillingről azt állítja, hogy azt egy házalótól kapta, akinek különböző ruhadarabokat adott el.

Ezzel szemben a rendőrség megállapította, hogy a gyilkosságot követő napon Kudisch Karolina új télikabátot és egy selyemruhá vásárolt, ami együtt körülbelül 100 schillingbe került. A bizonyítékok ellenére a gyanúsított nő keményen tagad.

Pénzt takaríthat meg,

mert rossz vagy régi bélyegzőt te jessen újja dolgoz át (szívog. változással is) egy speciális módszerrel

Glück A. az új bélyegzős,

Cakkok, monogramok legújabb divat szerint készítenek. — C. u. J. Cal. R. Ferdinand (Ferenc J. ut) 65. A szigorú ellenőrzésben.

ERTÉKBEN, A VÁSÁROLT ÖSSZEGET SZÁZALEKÉIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGADJÁK EL

LEI 5 LEI

Ez a szelvény érvényes Jan. 31-ig.

A chérem a zsidó történelemben

Irta Giszkelay János

A polgári lapok rövid hírekben kuriózumképen közölték az elmúlt napokban azt a háborúságot, amely a munkásai rabbi és az ugyancsak Munkácson lakó belzi rabbi hívei között kitört és amelynek végső csattanója az volt, hogy a két rabbi kölcsönösen anatómáival sújtotta egymást, vagyis kimondták egymás ellen a chéremet. A polgári felfogás valóban kuriózumot láthat ebben az esetben, de zsidó szempontból hallatlan visszaélés ez és diszkreditálása egy ősi zsidó intézménynek. Chéremmel csak a legvégső esetben és csak a zsidó népi érdekek komoly veszedelembe fordása esetén szabad élni, így kívánja ezt az ősi zsidó etika, így alkalmazták ezt a régi talmudi és az újabbkori időben is, ha szükség volt rá.

A chérem, vagy hechorim szónak eredeti értelme: elzárás, elkülönítés, megkötés. Chérem azt az illető dolgot is jelenti, ami a hétköznapi használat alól ki van vonva. Ez a szónak őseredeti bibliai értelme. De valamely dolgot kitéve oknál fogva lehetett a hétköznapi használat alól kivonni. Vagy a szentsége, vagy a szentségtelensége miatt. Mind a két fajta tilalmat a chérem szótól jelöli a héber.

Bibliai értelemben minden néven nevezendő tárgy, vagy személy chérem alá kerülhetett, emberek csak úgy, mint állatok, területek, földbirtokok és stb. A Biblia említést tesz róla, hogy akkor, amikor a zsidó nép Palesztina földjét elfoglalta, egész városokat, a városok lakosságát chérem alá vetette, ami természetesen annyit jelentett, hogy az illető helyeket elpusztította, a lakosságát kiirtotta. Így történt ez a Biblia feljegyzése szerint még Mózes vezérlete alatt Sichon király városaival és Bésáni Og király országával is. Ugyancsak kimondja a Biblia a chéremet Kanaan összes lakosaira, amennyiben parancsban hagyja meg a honfoglaló zsidóságnak, hogy az összes kanaanitákat kiirta az országból. Ez a chérem azért volt szükséges, hogy a zsidóság a kanaanitákkal való ese leges érintkezés révén ne vehesse át a régi kanaanita erkölcsöket, jobban mondva erköltsétségeket. Jozua könyve is említ többek között egy esetet, amikor egy elfoglalt város bálványainak ércanyagát sújtotta Jozua chéremmel, ami annyit jelentett, hogy ezt az ércanyagot semmire nem volt szabad felhasználni, senki el nem tulajdonította, mert szentségtelen, tisztátalan célokat szolgált.

Igy láthatjuk lépésről lépésre fejlődni a chérem szónak tartalmát. Amíg a chérem szó eredetileg körülbelül csak annyit jelentett, hogy a szentsége, vagy szentségtelensége következtében köznapi használatra titos dolog, addig már a későbbi bibliai gyakorlatban a chérem egyeztűn ártot, vagy kiátkozást jelentett. A chérem szó értelmének végső kifejtését Ezer könyve mutatja a legizstábban, ahol látni van jegezve, hogy amikor Ezer alkotmányozó népgyűlésre hívta össze a zsidóságot, az az egybálványás a chérem terhe alatt történt. Mindazoknak a vagyona, akik a népgyűlésen nem jelentek meg, chérem alá esett és őt magát a nép-községéből kizáratták. Itt már a chérem szó a végső, a mostani értelemben van használva, tudniillik excommunicációt, anatómát jelent.

A chérem szigorú ősi formája mellett a talmudi idők folyamán egy könnyebb fajtaú kizárásosítási forma is keletkezett az ugynevezett midduj, ami szélszerint elűzetést, eltávolítást, el-

határolást jelent. A midduj, am szerint 24 külön emberre kiróni, nek terhére irt vagy az illető tö rövidíthették, va. Az anatómának a bíróság (besh) is kimondhatták dujjal sújtott em tette a hibáját, a remre, ami a te kökörségből való chéremmel sújtó érinkezésle nem zel-bb nem volt chérem kimondás használtak, amely került alkalmazás is jelentett teljes való érinkezésés k. A chérem az így volt enél é nem is oldhatta nem csak a kő. Az id-késég ilyen chérem-fer az a talmud után ban használatos v.

„A királyok vében! X Y, X sz égl es a föld hasaroh, a ste és a nagy es a Érték be nagy sok, sok és re zoit legyen ő, lazadó csoportja ben mekküljön tező haragja p mint Achotel szére az ő alal Jisraél sirjai nek felje halafia emez atok az ő öröksége. éire terjessze l áldását.”

A talmudi idő nak fel, így több anstéma, amelye rbbi Eliezer ben legnagyobb es dó esetekben nem k nép megválasztott és ezzel rossz péle. Ery másik mert chérem-eset rozát az emsterd tette ki és itt me rok, vagy egyéni amsterdami hitk látás vezette, hogy tetik a zsidóság e nek következtetés.

A chérem a r esztől volt, sokz nyult, de mindde ban a parir h chéremet csak a k végső szükség eset

Labor ing. Theodor d

határolást jelent.

A nidduj, amelyet a talmud feljegyzései szerint 24 különböző oknál fogva lehetett az emberre kirotni, 30 napig tartott, de az illetőnek terhére írt cselekmények állása szerint, vagy az illető további viselkedése alapján megváltoztathatták, vagy meg is hosszabbították. Az ítéletnek ezt az enyhébb formáját úgy a bíróság (beth din), valamint egyes emberek is kimondhatták bármire. Amennyiben a niddujjal sújtott ember 30 napon belül jóvá nem tette a hibáját, akkor került csak a sor a cheremre, ami a teljes excommunicációt, a zsidó közösségtől való kizárást jelentette. Az ilyen cheremmel sújtott emberrel zsidónak érintkeznie nem volt szabad, négy lépésnél közelebb nem volt szabad hozzá közelíteni. A cherem kimondásánál egy külön átokformulát használtak, amely a nidduj esetében három került alkalmazásba, aminél egy nidduj nem is jelentett teljes kiközösítést, csak az illetővel való érintkezés korlátozást.

A cherem azonban már sokkal súlyosabb egy volt ennél és a cherem alól egyes ember nem is oldhatta fel az átokkal sújtottat, hanem csak a közösség, illetve a beth din.

Az időkezeleg szempontjából lekövethetünk egy ilyen cherem-formulát azóserint úgy, ahogy az a talmud utáni időben és főleg a középkorban használatos volt:

„A királyok királyának törvénylátása nevében! X Y, X Y fia anatem-val sújtattk az égi és a földi törvénylátás előtt a malache hasareh, a szarlam és ofanim anatemájával és a nagy és a kis közösség anatemájával. Érték őt nagy és soha el nem mulo csapasok, sok és rettenetes betegségek... A kezét legyen ő, nyelvének el mint Korah és a zsidó csoportja, reszketésben és pyörtelemben meneküljön az ő lelke és az örökké tartó haragja pusztítsa el őt. Fojtassék meg mint Achotiel és ne legyen földi áradás részére az ő alahullásában. Sirja ne legyen Jisraél sírjai között és ideg nek görbedjenek felje halála napján. X Y X Y nak fia emez atok alatt áll és ez az atok legyen az ő öröksége. De mireánk és egész Jisraélre terjessze ki az örökké létező békéjét és áldását.“

A talmudi idők több cherem-esetet sorolnak fel, így többek között híressé vált az anstéma, amellyel Rabbán Gamliel sújtotta Rbbi Eliezer ben Huranoszt, korának egyik legnagyobb zsidó tudósát, mert ez bizonyos esetekben nem akarta megátalvetni a zsidó nép megválasztott fejének, Rabbán Gamlielnek és ezzel rossz példát adott a zsidó közösségnek.

Egy másik ilyen kulturális-közéleti cherem-eset Spinoza kiközösítése volt. Spinozát az amsterdami zsidó közösség kiközösítette és itt megint nem egyéni vonatkozások, vagy egyéni érdekek játszottak közre. Az amsterdami közösséget kizárta az a megatlátás vezette, hogy Spinoza tanításai veszélyeztetik a zsidóság egységét és fennmaradását. Ennek következtében kimondták rá a cheremet.

A cherem a régi zsidóság kezében hatalmas eszköz volt, sokszor létező féjyvernek bizonyult, de mindaddig, amíg a zsidó társadalomban a patriarchális viszonyok uralkodtak, a cheremet csak a közösség érdekében és a legvesztőbb szükség esetén vetették igénybe. Csak a

mai szült zsidó társadalomban fordulhatnak elő olyan esetek, mint pl. a munkácsi ketfés cherem esete is, amikor az egyik rabbi és hitközsége egészen közönséges anyagi, vagy erkölcsi privát érdekek miatt cheremmel sújta a másik rabbit és hitközséget. Szerencsére

azonban éppen eme diszkreditáló használat következtében a cherem maga is elvesztette minden jelentőségét az idegeneknek kurizsummá lett, nekünk pedig megbotránkozás, mert benne látjuk a zsidó erkölcsök sajnálatos leromlását.

Erendelték Magyarország egyik legrégibb lapjának kegyeszerfelszámolását

A „Budapesti Hírlap“ összes újsághírnök és tisztviselőinek felmondta. Interpelláció a magyar képviselőházban

(Budapest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Budapesti Hírlap“ kiadó és nyomdai részvényársaság összes alkalmozottai Szilveszterkor felmondó levelet kaptak. Ugyanakkor megjelent a szerkesztőségben Jakabffy Károly pénzügyminiszteri osztálytanácsos, közölte az újságírókkal, hogy illetékes tényezők elrendelték a „Budapesti Hírlap“ kegyeszerfelszámolását. Azonban a szándék az, hogy nem szüntetik be a vállalatot, hanem életképessé teszik. A Pénzügyminiszteri Központ megkezdte a hitelök összeírását, értéksitani fogja a vagyontárgyakat és felosztja a befolyt összeget a hivatalkók között. A lap egyéb elszámolási differenciái között szerepel, hogy Jakabffy Károly be

szüntette Rákosi Jenő huszmillió koronás nyugdíjának utalványozását és éppen ezért Rákosi be is pereli a vállalatot. Egyes reggeli lapok szerint az ügy a magyar országgyűlés előtt is szoba kerül, meginterpellálják a kormányt, hogy milyen címen folyó-e a „Budapesti Hírlap“nak 12 milliárd koronát és egyáltalában milyen összeköttetés van a pénzügyminisztériummal a lappal. A magyar távirati iroda illetékes helyről azt közli, hogy a pénzügyminisztériumnak az ügyvel semmi vonatkozása nincs. Jakabffy pénzügyminiszteri osztálytanácsos a lap kérdésére azt mondta, hogy a Pénzügyminiszteri Központ most is, mint minden más esetben, megfelelően jár el.

Az amerikai acéltröszt kölcsönt helyezett kilátásba Romániának

(Bucuresti-Bukarest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap Bukarestbe érkezett Andrei Popovici, Románia amerikai követe. Maria királyné ma kihallgatáson fogadta a követet, melynek során a román követ ismertette az uralkodónak az amerikai helyzetet, a királynéknak onnan való távozása után. Andrei Popovici ramutatót arra, hogy a királyné amerikai látogatása nagyon kedvező benyomást tett az ottani közvéleményben és az uralkodónak közövelen és demokratikus megatartása miatt. A román követ a királyné elutazása után résztvett az amerikai acéltröszt rendkívüli ülésén és ott előadta a romániai ipar és kereskedelem helyzetét és az amerikai pénzügyi körökhöz való viszonyát. A tröszt egyhangulag elhatározta, hogy azonnal megkezdvegeszi a feltételeket, amelyek mellett Romániával pénzügyi kapcsolatba léphet. Valasztint, hogy az amerikai pénzügyi körök Románia részére egy nagyobb kölcsönt ajánlanak fel a kedvező feltételekkel.

Kinek milyen adóvallomást kell tennie

Akinek a jövedelme, foglalkozása és lakóhelye nem változott, nem köteles új deklarációt kitölteni. A falusi adózók együttesen is bejelenthetik évi jövedelmüket

(Cluj-Kolozsvár, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentette az Uj Kelet, hogy a pénzügyminisztérium rendelete értelmében 1927-re szülő adóvallomások január 31-ig beérkezésre kötelezettek. Azok, akik az erdőgazdálkodásról szóló rendelettel ma érkezett meg a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz, amely ezzel kapcsolatban a következőket közli:

Az adóvallomási ívek már készen vannak és a dohány üzletében és az adóhivataloknál kaphatók. A deklarációt kell kitölteni (4. számú) a kereskedelem, ipar és szabad foglalkozás üzletéből folyó jövedelmekből, továbbá a részvényirtársaságokból, valamint olyan kereskedőknél és iparosoknál, akik rendszeres könyveket vezetnek és mérleget készítenek. Ezek a 4. számú íven töltik ki. A globális (összjöveldelmi) adóhoz az 5. számú deklarációt kell felhasználni. A falusi lakosság fenti adó alá eső fenti jövedelmét a községvezetés összeállított kollektív deklarációval jelentheti be január végéig.

Mit kell bejelenteni?

A vallomási íven, akár egyéni, akár közös a deklarációt, be kell jelenteni az ingatlanokból (ház, földbirtok) származó jövedelmeket a globális adóért. Az egyéb évi jövedelmeket úgy kell bejelenteni, ahogyan befolytak, vagy elkészítendő az 1926 évre visszamenőleg, figyelembevéve az ilyen található utasításokat.

Ha egyes 1926 évi jövedelmek, mint például a dividendák és tenyások, még nem ismeretesek, ezeknél az 1925 évi összeget kell bejelenteni. A jogos adócsökkentést a deklarációt után kell kérni a megfelelő utasítások értelmében.

Azok az adózók, akik nem tudják adóvallomási ívet kitölteni, forduljanak az adóhivatalhoz, amelynek tisztviselői kiöltik nekik az ívet és csak kellő felvilágosítás után írják alá.

Adóelengedés, vagy csökkentés

Ha valakinek az évi jövedelme nem haladja meg a 10 ezer lejt, nem tartozik globális adó-

vallomást tenni. De ha le akarja szállítani elementáris adóját családi terhek, vagy jelzálogkölcsönök címén, erre vonatkozó szerződésnek ugyancsak az 5. számú íven terjesszék elő. Azok, akik a törvényes határonszeggen aluli jövedelemmel rendelkeznek, de emiatti jogukat az adó mérséklésére tavaly bármilyen okból nem ismerték el, erre vonatkozó kérelmüket, ha ház- és földbirtokjöveldelmre vonatkozik, az 5. számú íven, ha pedig kereskedelem, vagy szabad foglalkozás üzletéből származik a jövedelmük, a 4. számú deklaráción jelentik be.

Nem kell adóvallomást tenniük a globális adó szempontjából azoknak sem, akiknek kereskedelem, ipar vagy szabad foglalkozás üzletéből csak egyetlen jövedelmük van és amelyet külön íven jelentenek be. De ezen az íven fel kell tüntetni, hogy sem az illetőnek, sem pedig az általa elarott családtagoknak másféle jövedelmző foglalkozása nincsen. Ez a bejelentés helyettesíti a globális vallomást, ezért a családi terhek címén járó adócsökkentést is az elementáris adó vonatkozó vallomással kell kérni. Ha egyetlen jövedelme az adósnak fizetésből, vagy ingószámból származik, a deklarációt az 5. és 6. számú íven kell megtenni.

Akinek az idei jövedelme ugyanaz, ami tavaly volt és adócsökkentést sem akar kérni, továbbá a lakóhelyét, foglalkozását, vagy vállalatát nem változtatta meg, nem köteles új adóvallomást kitölteni és az adókievétel bizottság úgy fogja tekinteni, mintba multévi vallomását fenntartotta volna. Ezen esetben azonban újabb adóelengedést sem lehet kérni, mint hogy az erre vonatkozó okiratokat évről évre szontak revízió alá venni.

Az adókievételek ideje

Azok az adózók, akiket ez a rendelet nem mentesít a vallomási ívek benyújtása alól, vagy akiknek a jövedelme tavaly óta megváltozott és január 31-ig még sem nyújtják be az új adóvallomást, hivatalból fogják az adóval megérni.

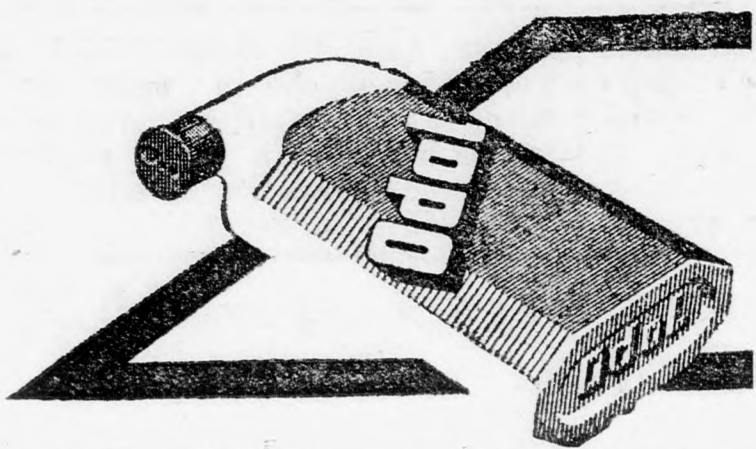
Az adókievételeket előre megállapított alapon fogják eszközölni, amiről a közönséget a sajtó és az adóhivatalok helyiségében kifüggesztett hirdetések útján fogják értesíteni. Minden adózt, aki val-

LEO BELSE-ERESKEDŐK
LEI
OLT ÖSSZEG
SZPÉNZFIZÉ
A DJÁK EL
Jan. 31-ig.

elemben
Janos
reklam kuriozum-
napokban azt a
készi rabbi és a
belzi rabbi hívei
és ottantánja az
önösen anatemával
mondották egymás
felfogás valóban
esetben, de zsidó
és ez és diszkredi-
nyak. Cheremmel
ahis a zsidó népi
en forgása esetén
az ősi zsidó etike,
almudi és az újabb-
olt rá.
m szónak eredeti
megkötés. Cherem
ami a hétköznapi
Ez a szónak ös-
y. amely dolgot
hétköznapi hasz-
szentsége, vagy a
nd a két fajtájú
lőli a héber.
néven nevezendő
alá kerülhetett,
ok, területek, föld-
lilitést tesz róla,
ő nép Palaszina
osokát, a városok
e, ami természet-
z illető helyeket
totta. Így történt
t még Mózes va-
rosával és Bási
csak kimondja a
észes lakosaira,
a meg a honfog-
zes kansanitákat
érem azért volt
zansanitákkal való
vehesse át a régi
mondva erkölcs-
emlit többek kö-
foglalt város bál-
Jozua cherem-
y ezt az ércnyá-
felhasználni, senki
tségtelen, tisztá-
fejldő a cherem
rem azó eredeti-
mentett, hogy a
z következtében
g, addig már a
cherem egyze-
entek. A cherem
Bera könyve
le fel van je-
otmányozó nép-
ot, az az egybe-
éut. Mindazok-
lében nem jelen-
t magát a nép-
t már a che-
értelében van
előt, anatemát
ja mellett a tel-
ebb fajtájú ki-
az ugynevezett
ellávitást, el-

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

Az Odol a világ leg-koncentráltabb szájvize. Néhány csepp elegendő! Tehát az Odol használata takarékos! Tehát az Odol olcsó!

lomást tett, meg fognak idézni a tárgyalásra, míg a hivatalból megállapított adó alanyait nem idézik meg. A tárgyalásokon az adózók vigyék magukkal a betérjesztendő iratokat, viszont azok is, akiket nem idéznek meg, saját érdekében terjesztik be okmányaikat a részükre megállapított alapokon.

Fokozzák az olasz selyemgyártást

(Milánó, január 5. Az Uj Kelet állandó olaszországi tudósítójától) Az olasz selyem mintegy 25 éven át uralta a piacot, az utóbbi néhány évben azonban csökkent az olasz termelés, szemben a távolkelet selyemtermelésével, amely háromszorosára emelkedett. Az 1925 évben Olaszország selyemtermelése 4740 tonna volt az előző évi 5495 tonnával szemben, míg a Kelet, főként Kína össztermelése az utóbbi 25 év alatt 10.909 tonnáról 34.055 tonnára emelkedett. A kelet termelése erősen érintette az olasz selyem árfolyamát az európai piacon, amelyet még súlyosabbá tett az olasz selyemtermelés önrudkciója is.

A konkurenciát előreláthatólag intenzívebbé fogja tenni a most fellépő spanyol és angol selyem is, amelynek kiviteléből reméli mindkét állam megjavítani külkereskedelmi mérlegét. Spanyolországban a királyi védnöksége alatt széleskörű mozgalom indult meg a belföldi selyem érdekében. A legutóbbi angol minisztertanács pedig a dominiumoknak a hernyótenyésztés fokozását ajánlotta és ezzel kapcsolatban Ciprusban egy intézet felállítását határozta el.

Egyrészt a sárga veszedelem, másrészt az európai termelés fokozása indította az olasz gazdasági köröket, egy széleskörű selyemtermelési program keresztülvételére. A selyemhernyótenyésztés szempontjából az utóbbi években már csak Olaszország északi része jöhet számításba, annál is inkább, mert Szicília, amely a háború előtti években évi 20 millió kilogramm gubót termelt, ma már alig termel valamit. A selyemtanács Milánóban tartotta igzzatósági gyűlésén inspectorátusok fellállítását határozta el, amelyek feladata elsősorban az eperfaik tenyészését ingyenes magvak kiosztása által fokozni, mindazon helyeken, ahol az éghajlat a gubótenyészést lehetővé teszi.

Északolaszországban egy-két akadémiát és több iskolát létesítenek a selyemkultúra emelésére, valamint röpiratok útján igyekeznek a falvakban a parasztok figyelmét a selyemtermelésre felhívni. Milánóban állítják fel az első európai selyemmuzeumot, amelynek célja a külföldi propaganda lesz. A tanács, amelyben a kereskedelmi és nemzetgazdasági miniszterium is képviselve van, ezzel kapcsolatban a szövetség lenyűgöző hatására is újításokat kíván behozni.

FORTUNA

RADIO-TECHNICA TIMISOARA

A legteljesebb
Rádío-
készülékek és alkatrészek. Vevőkészülékek
1-7 lámpáig.
Leadó-
állomások. Kérjen árajánlatot.
Rádío Technica
Timisoara, - Piata Sft. Gheorghe

Hogyan lett a zilahi villanydíjemeléssel bünvádi feljelentés

Rus Joan kerékgyártó különös közéleti szereplése. Személyi ellentétek a városi tanácsban a polgármesterhelyettes fizetésjavítási kérelme miatt

(Zilah, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától) A zilahi városi tanácsnak azon intézkedése, amelyről először az Uj Kelet számolt be, hogy a villamosított gépvásárlása miatt száz százalékkal felemelte az áramdíjakat, nagy felzúdulást idézett elő a fogyasztók körében. Ez a hangulat azután Rus Joan kerékgyártó olyan eszékedőre használta fel, amely hivatalos körökben is felháborodást keltett. Rus Joan ugyanis, aki egyúttal az iparkamara külső tagja is pénteken délután eljárt az összes kereskedőknél és iparosknál és felkérte őket, hogy írjanak alá egy kérvényt, amelyet a villanydíjak csökkentésére érdekelten akar a városi tanácshoz benyújtani. A román nyelvű kérvényt sokan meg sem értették, mások pedig olvasatlanul jöhíszemleg írták alá. Másnap szótlan kiderült, hogy a kérvény nem a villanyáram leszállítására vonatkozott, hanem az egyik magyar nemzetiségű államhivatalnok elbocsátását kéri. Az eset óriási port vert fel a város-

ban, az aláírók pedig feljelentést tettek Rus ellen az ügyvédségnél.

Még egy épületes eset tartja izgalomban a Szilágyság fővárosának közvéleményét. A városi tanács legutóbbi ülésén történt, hogy dr. Ghetie Joan tanácsos, polgármesterhelyettes fizetésemelését kért. A kérés elen felszólalt Nagy Sándor tanácsos, a W szelényi-kollégium tanára, aki azzal érvelt, hogy Ghetie dr. alig néhány hónapja foglalta el hivatalát a városonál és különben is az adózók teherbíróképessége már ki van merítve. Erre dr. Ghetie nyílt levelet intézett Nagy Sándorhoz, aki nek egyébként a tanítványa volt és abban feltűnően kemény hangon kioktatta egykori tanárát. A nyílt levélben Ghetie dr. Mussolini hajlamu embernek aposztrofálta Nagy Sándort, aki a város társadalmának köztisztéletben álló vezetője és éppen ezért a támadás kínos feltűnést keltett Zilahon.

Kilenc turista közül nyolcat megölt a lavina

Innsbruck környékén eltiltották a hegymászást

Innsbruck, január 5. Tegnap borzalmas turistaszerecsétlenség történt Innsbruck közelében. Egy hat angol és három német kirándulóból álló turistacsoport fel akart menni az Innsbrucktól néhány kilométernyire levő havasokra, amikor délelőtti tizenegy óra tájban egy hatalmas hólavina érte utól őket. A kirándulók nem volt idejük a lavina előtt elmenekülni, amely két-százötven méter szélességben, borzalmas gyorsasággal zuhant le a hegyről és utjában mindent magával sodort.

A görgeteg a kilenc turista közül nyolcat megölt. Az egyik német turista különös szerecsé folytán kisebb sérülések árán megmenekült a halálveszedelemből.

Az innsbrucki hatóságok eltiltották a turistákat a hegymászástól, mert az innsbrucki havasokon a hirtelen megenyhült időjárás következtében egyik lavina a másikat éri.

Jorga reménytelennek tartja a nemzeti parasztpárt és néppárt kollaborációját

(Bucuresti-Bukarest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától) Beszámolt már arról az Uj Kelet, hogy Jorga professzor Párisba utazott, hogy a Sorbonneon előadásokat tartson. Elutazása előtt hosszabb megbeszélést folytatott a miniszterelnökségen Averescu miniszterelnökkel, aiből a bukaresti lapok azt a következtetést vonták le, hogy Jorga fontos állampolitikai misszióval utazik a Párisba.

Jorga professzor egyébként tegnap hagyta el a fővárost. Elutazása előtt a pályaudvaron fogadta az egyik bukaresti lap munkatársát, aki előtt az ország belpolitikai helyzetéről a következő nyilatkozatot tette:

— Az összimpreszióm? Határozatlanság és tétovázás azok részéről, akik számára eljött a pillanat és tulzott sietség azok részéről, akiknek saját érdekük diktálja, hogy várjanak még. Legfőképpen pedig az az impresszióm, hogy pillanatnyilag mindannyian képtelenek megfelelni arra az önzetlen, őszinte és meleg felhívásra, amelyet a nehéz helyzetnek egyedül megfelelő tudó kormány alakítása érdekében, az ország vezetőihez fordultam.

— A kormánypárt és a nemzeti parasztpárt fuziója milyen kihatással volna az általános politikai helyzetre.

— Ha tekintetbe vesszük, hogy a néppárt egy igen homályos vegyület, amelyet csak egy háborút viselt ember kemény fegyelme tud összetartani és ha tekintetbe vesszük, hogy a nemzeti parasztpárt egy olyan konglomerátum, amelyben különböző koncepciók, módszerek és tendenciák fűzőznek szételentül össze, a két párt fuziója nem volna egyéb, mint egy megzavart méhrajnak egy másik méhrajba való bevezetése: csak a vadászok látnák hasznát a védtelenül maradt méheknek.

— A számai ikrek azért tudtak olyan hosszú ideig élni, mert megfelelő szerveikkel voltak egymáshoz növe, de mi történt volna Uristen, ha az egyiknek a feje másik ellenkező feléhez lett volna növe.

— Mi a véleménye professzor úrnak — kérdezte a hírlapíró, a készülő sajtótörvényről?

— Evidens, hogy a tervezet szövege ellenében van az alkotmánnyal. Ilyen rendelkezések az egyik oldalon delikveneket, a másik oldalon objektív bírakat tételeznek fel. Ha fel is tesszük, hogy delikvenek akadhatnak, hol fognak találni ilyen bírakat.

Jorga nyilatkozatának végén párisi missziójáról beszélt, amelynek során igen érdekes kijelentéseket tett.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira **Czink, Cluj**

Egy b... a v...

A tizenégyé...

(Cluj-Kolozs... dösítőjaitól.) Ké... a bukovinai d... a falu lakozai... ségből egy t... — Eleonore Z... állapítás szerin... Szemtanuk állí... közelében élett... kezdtek, minth... volna őket. A... az ördög eszkö... Eleonora Zagu... a falu dűhe el... lapok akkorik... ti okzatos ördö... A vele történt... háromszorosára... bukovinai lapo... egész világsajó... falkozó tudomá... laloztak az ese... lány rövidesen

Az elmúlt... nyomán egy bé... reztől, aki felí... novitába utazó... Zigunt. Belső... rült a kislány... gók tanulmányo...

A beriatl... szeanszot rend... nak feifedésére... tozott. Most m... ben az élettelen... statáható kűsö... harapások, kar... tének ruhátlan... külső erő befoly... rasztány, aki i... gol és francia s... ujság által rend... sok, uiságírók, lap ujsávi számá... számolnak be a... rulságairól.

A tizenhárom... pali világitásnál... ültették. Néhány... pirint helyeztek... minden látható... Egy másizben... Zugun testén, ö... lorta meg és az...

A kísérlet fo... jelentek meg E... helyeken egész... csak drótfésűvel... Kröner orvos, konstataita, hog... levő pénze mozo... módon Eleonora... szeansz más rész... orvos megállapít... pillanatban a m... sokat karmaival... fesszor hisz a je... kat természetű...

A professzor... külső behatások... termékei. A mé... egy abnormális... jának tartják. R... professzor, hogy... krémmel kenték... hogy külső, vag... tén a karmolásol...

A kísérlet sil... mutkozottak a k... azonban a krém...

A „Vossische... ország tudomán... keltettek. Tudom... vita indult meg... „exogen“ jelens... öntudatlan auto... zatos láthatatlan... ról, egy külső er... belső erő exterr...

Egy bukovinai „ördög szállta“ parasztleány a világ városok spirítiszta szeánsza

A tizenéves Eleonora Zugun esete tudományos vitát provokált a német fővárosban

(Cluj-Kolozsvár, január 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Két évvel ezelőtt, 1925 februárjában a bukovinai dorohoi megyei Talpa községben a falu lakosai egyesült erővel kiűzték a községből egy tizenkétéves rutén parasztleányt, — Eleonora Zugunt, — akit az általános megállapítás szerint „megszállta a rossz szellem.“ Szentanuk állították, hogy az ördögi gyermek közelében élettelen tárgyak életrekeltek, mozogni kezdtek, mintha egy láthatatlan kéz mozgatta volna őket. A természetfeletti tünetmények miatt az ördög eszközt látta Talpa község lakói Eleonora Zugunban, akinek menekülni kellett a falu dűhe elől. A bukovinai román és német lapok akkorig részletesen foglalkoztak a titokzatos ördög megszállta Eleonora Zugunnal. A vele történt csodák, amelyeket bizonyára háromszorosára nagyított a falusi fantázia, a bukovinai lapok után a bécsi, majd innen az egész világsajtóba eljutott, okkultizmussal foglalkozó tudományos folyóiratok részletesen foglalkoztak az esettel és a kis bukovinai csodaleány rövidesen világhírűvé lett.

Az elmúlt év januárjában a lapok címlapján nyomán egy bécsi grófnő Sze Wassilba — Szerezzál, aki felügyelt a lapok költésére, Csernovitzba utazott s megálvta Eleonora Zugunt. Bécstől Párisba, onnan Londonba került a kislány s végül berlini tudós társaságok tanulmányozásának tárgya lett.

A berlini „Vossische Zeitung“ tudományos szeánszot rendeztetett végül a médium titkainak felfedezésére, aki időközben teljesen megváltozott. Most már nem mozdultak el jelenlétében az élettelen tárgyak, viszont minden konstátálható külső beavatkozások nélkül ütések, harapások, karmolások nyomai tűntek fel testének ruhátlan részsein. Valamilyen titokzatos külső erő befolyására az egyszerű rutén parasztleány, aki irni anyanyelvén sem tudott angol és francia szavakat írni. A nagy berlini újság által rendezett szeánszon okkultista tudósok, újságírók, publicisták vettek részt, akik a lap újságvélelőjében három oldalon keresztül számoltak be a szeánsz tapasztalatairól és tanulságairól.

A tizenhároméves Eleonora Zugunt nap-pali világlátásnál a terem közepén egy fotójele ültették. Néhány lépésre egy kis asztalkán aszpírint helyeztek el. Per perc múlva az aszpírín minden látható ok nélkül eltűnt az asztalról. Egy mászban nyálosomókat találtak Eleonora Zugun testén, ő azt mondja, hogy ördög szállta meg és az tíz csunya játékot vele.

A kísérlet folyamán karmolások, harapások jelentek meg Eleonora Zugun testén, egyes helyeken egész karmolás sorokat találtak, mintha csak drótfésszel húzták volna végig. Dr. Walter Kröner orvos, a kísérlet egyik résztvevője konstátálta, hogy kísérlet közben zárt zsebben levő pénze mozogni kezdett. Ely tíz titokzatos módon Eleonora Zugun kezéhez kuszott. A szeánsz más résztvevői, így dr. Löbl francosbudi orvos megállapítani vétele, hogy egy óvatlan pillanatban a médium önmaga ejtett karmolásokat karmáival. Ezzel szemben Zimmer professzor hisz a jelenségek valóságában, de azokat természet tudományi alapon magyarázza.

A professzor szerint a testen mutatkozó külső behatások egy öntudatlan autoszuggeszió termékei. A médium testén talált köp teket is egy abnormális lény abnormális belső szekréciójának tartják. Rendkívüli érdekesen írja le a professzor, hogy a titokzatos Eleonora karjait krémmel kenték be annak megbizonyosodásául, hogy külső, vagy belső hatások idézik elő testén a karmolásokat és harapásokat?

A kísérlet sikerült. A médium karjain ismét mutatkoztak a karmolások, ezeken a helyeken azonban a krém titokzatos módon eltűnt.

A „Vossische Zeitung“ cikkei egész Németország tudományos világában óriási feltűnést keltek. Tudományos folyóiratokban szél skörű vita indult meg akörül, hogy „endogen“, vagy „exogen“ jelenségekről van-e szó, tehát egy öntudatlan autoszuggesszióról, vagy egy titokzatos láthatatlan „második én“ garázdálkodásairól, egy külső erő intervenciójáról, vagy egy belső erő exterrionizálásáról, a léleknek az

anyagra gyakorolt befolyásáról. Végül akadnak kétkedők, akik azt hiszik, hogy a karmolásokat maga Eleonora csinálja tudatosan vagy öntudatlanul.

A vitát Goldstein, ismert berlini publicista próbálja lezárni, aki filozófiai cikket ír az okkultizmusról, szellem és anyag vonatkozásairól és azt állítja, hogy kísérlet uton egyszer ismeretessé

Vértess Lajos a halálba követte az öngyilkos Benedikt professzort

Kiugrott lakása ablakán, mert nem tudta túlélni barátja halálát

(Budapest, január 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Alig egy hónapja, hogy Benedikt professzor, a budapesti szűdó kórház orvosa öngyilkos lett. Most Vértess Lajos, aki a nagy professor legihűbb rajongója volt és aki a professor öngyilkossága óta buskomoragba esett, szintén öngyilkos lett. A hetvenéves ember gyakran hangoztatta, hogy nem tudja túlélni a professor halálát. Ma délelőtt, amíg felesége az előszobába ment, Vértess magára

fognak válni ezek a relációk. Ki hitte volna Pericles idejében, hogy a villám és a dörsölt tapló kiátései között bármilyen kapcsolat is létezhetne. Goldstein azt hiszi, hogy Eleonora Zugun esetében is ilyen jelenségekkel állunk szemben, amelyeknek való jelentőségét a tudomány van hivatva értékelni.

Tény egyelőre az, hogy a kis bukovinai médiumot szeánszról szeánszra cipelik, minduntalan transza kényszerítik stb. Ugy látszik, hogy a bukovinai falu exkommunikációjával valóságos odiaséat jár a kis bukovinai médium, s kinek a karmolások és harapások, bármily-n erő is hozta volna őket létre, bizonyára nem csekély fájdalmakat okozott. Vajon meg fog tudni e fizetési tudomány Eleonora Zugunak a szeánszok fájdalmaikat.

sárta az ebédli ajtaját, kinyitotta az ablakot és kivetette magát az udvarra. A család nem tudta, hogy mi történt a bezárt ajtó mögött. Az udvarról nagy kiabálás hallatszott, hogy valaki leverette magát. Vértess azonnal sejtette, hogy férje tette ezt és eszméletlenül rogtott össze. A szűdó kórházban nagy az izgalom. Micsanki meg van győződve, hogy Vértess azért lett öngyilkos, mert nem tudta túlélni barátja halálát.

Meggyilkolta a házmezt, hogy bejuthasson szeretőjéhez

Véres gyilkosság Szabadkán

(Szabadka, január 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Véres gyilkosság játszódott le hétfőre virradó éjjel a Páje Kujundzics-utca 60. számú házban. Kampa Jozsef gyári munkás mellbeszurta Tamási Janos házmezt, aki kórházba szállítása közben meghalt.

A rendőrségi nyomozás során megállapították, hogy a gyilkosság egy családleány miatt történt. Mannheim Simon Páje Kujundzics-utca 60. számú házban szolgál Tölcsér Piros mindenesleány. A leányak mir hosszabb ideje udvarolt Kampa Jozsef a „Zorika“ gyár munkás, aki éjjelente gyakran felcsingelt Mannheim házában Tamási házmezt, hogy a leánnyal találkozasson. A házmezt nem jó szemmel nézte a legény állandó látogatását és ezért már többször figyelmeztette, hogy hagyjon fel éjjeli kalandozásaival.

Vasárnap éjjel fél tizenkét órakor Kampa két barátjával ittasan hazament és nővérenek ablaka alatt éjjeli zenét adott. Nővére felébredve, elküldte őket. Kampa erre elment Mannheimék házához és többször becsengetett a ház s erhez. Először Tamási Jánosé, a házmezt felesége nyitott kaput, ahol a részeg legény követelte, hogy küldje ki hozzá Tölcsér Pirost. Az asszony szűt a leánnyak,

majd utána visszament szobájába, az urának megmondta, hogy Kampa itt van és a leányt kihívatta.

Tamási ingerülten felkapott egy botot és ő is kiment a kapu elé. Egyszerre ért ki Tölcsér Pirossal, aki látva nála a botot, megragadta, nehogy megüthesse udvarlóját. Alig, hogy kiért a házmezt a kapu elé, Kampa kést vett elő zsebéből és Tamási karján két szurást ejtett, a harmadik szúrás a házmezt szívébe hatolt.

A gyilkos ezután hazament és lefeküdt. Tamási bevászorgott lakásába, ahol felesége látva, hogy férjét megszurta, azonnal értesítette dr. Plavics Kosztá városi tisztiorvost. Dr. Plavics kiment Tamásiékhoz, injekciót adott a súlyosan sebesült embernek és meghagyta, hogy értesítsék az esetről a mentőket. A mentők beszállították a sebesült házmezt a kórházba, azonban Tamási utkőzben meghalt.

A történetekről időközben értesültek az elsőköri rendőrlaktányán is, shonnan bizottság szállt ki a helyszínre. A rendőrség emberei még a hajnali órákban felkutatták a gyilkost, aki lakásán mélyan aludt. Letartóztatták és beszállították a rendőrfőkapitányságra, ahol a büntügyi osztályon hétfőn délelőtt kezdtek meg kihallgatását.

Súlyos szabálytalanságokat fedeztek fel a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál

A számfelteség egyik tisztviselője megszökött

(Cluj-Kolozsvár, január 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Hosszu ideje ellenőrizhetetlen hírek keringtek a városban arról, hogy a kolozsvári pénzügyigazgatóság első perceptóriájánál súlyos szabálytalanságok történtek. A híresztelések szerint egyes tisztviselők meghamisították a regisztrereket és nagyobb összegeket könyvelték el az adófizetők javára, mint amennyit azok befizettek. Miatán ezek a híresztelések a pénzügyigazgató fűlébe jutottak, gyors vizsgálatot tartottak, amelynek eredményeképpen megállapították, hogy a híresztelések túlzottak. A vizsgálat egy tisztviselő elbocsátásával végződött.

Ez év elején, midőn megkezdődött a perceptóriájánál az elmúlt év bevételének veri felkálása, a könyvek összehasonlításánál megállapították az adóhivatali ellenőrök, hogy a könyvelésnél szabálytalanságok történtek és hogy a befizetett és elkönyvelt összegek között eltérések mutatkoznak. A kolozsvári „Birunt“ napi számában jelentette is, hogy a rovatok megállapítása szerint az államot súlyos károsodás érte egyes tisztviselők bűnös könyvelésége folytán. A „Birunt“ jelentése szerint az adóhivatal egyik tisztviselője bizonyult bűnösnek, aki ellen megindították az eljárását.

Dimitru pénzügyi adminisztrátor és Roslanu szigurancafelügyelő vették kezükbe a vizsgálat irányítását. Azonnal feljelentést tettek az ügyészségen és rendőrségen. A pénzügyigazgatóság egyik tisztviselője, Beriu, akit rendőrgyűzők kerestek, nyomalanul eltűnt a város területéről. A vizsgálat tovább folyik, annak részleteit azonban a nyomozás érdekében teljes diszkrecióval kezelik a hatóságok. Bizonyos hogy a napokban szenzációs leleplezések és letartóztatások váthatók.

Az Új Kelet munkatársa felkereste az ügyben Dimitru adminisztrátort, aki a következőket mondotta:

— A híresztelések, amelyek a városban elterjedtek, mindenesre túlzottak. Mindössze annyi történt, hogy bizonyos könyvelési tévedéseknek jöttünk nyomára, amelyekből kivehető azonban az államot semmilyen károsodás nem érheti. Megállapítottuk, hogy egyik tisztviselőnk egy 500 lejes befizetés helyett 5000 lejt könyvelt el. Ezt átadtuk az ügyészségnek.

A vizsgálat teljes apparátussal folyik.

Hirdessen az Új Keletben

ány
Ddol
hál

ésből

ellentétek
me miatt

tettek Rus ellm

rtja izgalomban a
nyát. A városi ta-
hogy dr. Ghetie
tes fizetésemelést
gy Sándor tanácsos,
aki azzal érvelt,
napja foglalta el
is az adózók te-
maritve. Ecce dr.
Sándorhoz, aki-
s abban feltűnően
tanácsát. A nyit-
ajlamu embernek
a város társadal-
ga és éppen ezért
Zlahon.

megblt

bruck köselő-
ni az Innsbruck-
egy hatalmas
iloi, amely két-
tjában mindent

különös sze-
az innsbrucki
éri.

emzeti
ációját

ogy a néppárt
helyet csak egy
fegyelmé tud
szűk, hogy a
conglomerátum,
módszerek és
öszke, a két
hínt egy meg-
hrájba való be-
ék hasznát a

tudtak olyan
ő szerveikkel
történt volna
mások ellenkerő

zor urnak —
ajtótörvényről?
szöges ellen-
en rendelkezé-
seket, a másik
ek fel. H: fel-
kadhatnak, hol

párisi misszió-
n érdekes ki-

Cluj

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidó napilapja.
Szerkesztik Giszkalay János és dr. Marton Béla.
Feladó szerkesztő dr. Marton Ernő.
As Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Sábát 3.
1927. január 6.

Pentek

5687. Sábát 4.
1927. január 7.

Lapunk legközelebbi száma a törvényes munkaszünet miatt szombaton reggel a rendes időben jelenik meg.

A bolgar király kilenc halálraítélteknek adott új vi kegyelmet. Szóltalban jelenik: Bulgariában nem volt általános amnesztia sem politikai, sem közbenséges bűnösöknek, a király azonban az új év alkalmából az állambiztonsága ellen elkövetett vétség miatt kilenc halálraítélteknek megkegyelmezett.

Markovics jugoszláv külügyi államtitkár nyilatkozata a Csehszlovák ában megtartandó kisantant-konferencia feladatairól. Búgrádból jelentik: Markovics külügyi államtitkár a kisantant összejövetelére vonatkozólag kijelentette a lapoknak, hogy azt Cseh szlovákiában fogják megtartani, de egyelőre az időpontot még nem pontosították. Ez a konferencia lényegében nem fog különbözni az előbbiektől, meg fogják vizsgálni az újban kersit belkánt helyzetet az olaszalban szerződés alapján, valamint a Népszövetség munkáját, ahol Románia képviselt a kisantantot. A lapok ezt a nyilatkozatot szel a kommentárral közlik, hogy megköszönik az idegen sajtó állításait a román-jugoszláv viszonyra vonatkozólag és megállapítja, hogy a két ország között a keporlat örökös és barátságos.

Dr. Eisler Mátyás előadása. A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja felkérésére dr. Eisler Mátyás törvényes szombaton este előadást tart a Ferdinánd király-ut 52. számú hírközlési irodában „Zsidó vándorlások” címen.

Uj magyar napilap Erdélyben. Dec. 27 én Aradon „Magyar Ujság” címmel új napilap indult, mint a magyar part aradi tagozatának hivatalos sajtószerzője. Az új napilap, melyet Seidner Imre tartarsunk szerkeszt, teljesen progresszív, modern szellemben kívánja szolgálni az egyetemes kisebbségi érdekeket, különös figyelemmel a hisemberek sorsára. Az új napilap iránt országzerre élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Zangwill végrendelete. Londonból jelentik: A napokban bontották föl Israel Zangwill végrendeletét. A kalones végrendelet dátuma 1920. január 11 ről szól és ehez egy zaredék járul, amely ugyanezen év május harmadikán csatolható a végrendelethez és így hangzik: „Én, Israel Zangwill teljes szellemi erőben csirádom ezt az egyelőre rövid végrendeletemet, amíg időm lesz és egy teljes testamentumot fogok megzerkeszteni. Nygyaszer font sterling, vagy amennyi éppen lesz, egyenlő arányban osztásuk el gyermekeim: Earton, Margareta és Oliver között. 250 fontot feleségem használjon föl járadékra, smiket oszron szeljel családóm és barátaim között. Ir dalmi és drámai tulajdonomat, kézirataimat, leveleimet, dokumentumaimat, butorimat és minden jogosságomat feleségemre hagyományozom. H. pedig az örökségből ezek után főnyaradása még ezer font, akkor ezt a cionista világszervezetre te-talom.” Zangwill vagyons azoaban még a jelzett ajándékok megvételére sem elegendő.

Az „Ezra” szenior-bizottsága. Az „Ezra” szenioratból megalakult munkabizottság — mint megirtuk — 3 tagu bizottságot küldött ki a munkaprogram előkészítésére. Az „Ezra” elnöksége annak közlésére kért felbontunkat, hogy a hármabizottság harmadik tagjával dr. Goldner Mihályt delegálták és nem — mint téves információ alapján megirtuk — dr. Szönyi Gézát.

A magyar kormány el akarja tiltani emigráns írók műveinek Magyarországon való közlését és kiadását?

A „8 Órai Ujság” szenzációs kiadása. E köbözök Hatvany Lajos „Urah es embere” című könyve?

(Budapest, január 5. Az Uj Kelet tudósítója tól.) A kormány felhivatalos estillapja, a „8 Órai Ujság” a kormánynak egy az emigrációban élő írók ellen irányuló merénylatterverről ad hírt. A lap szerint a kormány rendeletet akar kiadni arról, hogy az emigrációban élő írók ne dolgozhassanak többet magyarországi lapokban. A rendelet megtiltára a lapoknak és folyóiratoknak, hogy akár politikai, akár szépirodalmi munkákat emigrációban élő emberektől közölhessenek. Vonakozik ez a rendelet a könyvkiadásokra is. Eszerint minden könyvkiadásnak, vagy nyomdának el lenne tiltva az, hogy az emigrációban élő íróknak akár politikai, akár szépirodalmi könyvét hinyemessze.

A kiadóknak el lenne tiltva, hogy az emigrációban élő íróktól bármilyen kéziratot könyvkiadás céljára vásárolhassanak. A kormányrendelet szigorú megtorlásokat tervez ugy

— Drama a parisi gyorsvonaton. Párisból jelentik: M-gredito eset történt a nap a Bresből Páris felé haladó gyorsvonaton. Az utasok p-nézara ki akarta nyitni a mosdóhelyiség ajtaját Jean Thomas kalauz, mert egy utas felkötöten sokáig zárt a magára. Az erőyes felzárolás után az utas kétségbe esett a mosdó ajtajába és az egyik golyó, mely a vékony deszkán átürült, halálosan megsebesítette a kalauzt. A szerencsés ember eszméletlenül rogyott össze. Néhány perc mul a harmadik lövés is dördült el a mosdóban, melynek b-zást ajtaját végre sikerült betörni Holtan találtak meg a faléba beszorított embert is.

— Michelli festőművész gettó-pasztelljei Michelli festőművész, aki már egy sikeres tárlat keretében bemutatkozott a kolozsvári közönségnek, egy zizekés pastellből álló sorozatot készített a nagyváradi gettóról, melynek legérdekesebb és legjellegzetesebb megnyilvánulásait és alakjait irakítva meg művészi vonásokkal. Minden zsidó műtétét elősorban érdekelhet ez a poppis sorozat, mely a művész — tekintettel a pastellek propagatív jellegére, — hallatlanul olcsó áron, 800 lejrt hozta a közönség rendelkezésére. M-celli nemcsak Erdélyben, hanem B-c-ben és Prágában is komoly sikereket aratott már s így pastelljei mint műtetekek is jelentések. Különösen a sorozat egyik szimfonikus darabja: az „Lora” című kép meg frappans színével érzékös erőjével és a zsidó nép sorát, útját, tragikumát meglevénítő képzésével. A többi darabok a gettó népeletet tárják élénk realiztikus és mégis költői formanyelvén.

Stanolt
Nagyban is szállít **Révész Béla**
papi kereskedése Marosvásárhelyt.
Kérj n ajánlatot

— Reiner Maria Rilke temetése. Zürichből jelentik: Raronban eltemették a hírnemes zsidó poétát, Reiner Maria Rilket. A keposó fölött dr. Korosi, a „N u Zürich-Zitung” egyik szerkesztője tartott beszédet. A svajci írók egyesületének közserujat is ő helyezte el a koporsóra. A évánci Schiller alap nevében hatalmas csokrot helyeztek a költő koporsójára.

— A dázségély értekezlet elmaradt. A szerdára összehívott dázségély-értekezlet elmaradt. Az értekezletet csütörtök délután felhat órákor tartják meg.

— Robbanás egy csehszlovák gyógyszerárban. Homorádól jelentik: Tegnap délután négy óra tájban borza mes eseménynek volt színhelye a homonai Fő u ca. A járkélok hírelen nagy robbanás a lettek figyelmezzér. A következő pillanatban Spiegel Béla, a gyógyszerár fiatal gyakornoka rémesen síveltova, egy bajjal rohant ki az utcára a gyógyszerárból. Az utca járkélok rögtön a megmentésére siettek, hová a k-zdök dörszölni a kétégőreessen síkoltó fiatalember fejét s így meg lehetett akadályozni azt hogy a szerencsétlenség végzetesé váljon. Spiegel Béla sebészes nem súlyos. A robbanás a gyógyszerár laboratóriumában történt, de az oka eddig ismeretlen.

a lapok, mint a kisdók ellen arra az esetre, ha a rendelet ellen mégis vétőnének. A megtorlás első faja az ill-tó lapszámnak vagy kiadott könyvnek az elkobozása.

A kormány visszaható hatallyal akarja a rendeletet életbeléptetni, vagyis ezt jelenti, hogy az emigrációban élő íróknak Magyarországon esetleg kiadott, vagy pedig a külföldön kiadott, de Magyarországon forgalomban lévő munkái elkoboztassanak. Izy elkobzás alá kerülne Hatvany Lajosnak a Génius kiadásában megjelent regénye is.

A hírt mindesetre fentartással kell közölnünk, mert valószínűtlennek látszik, hogy a magyar kormány épen most, a reakció konzolidációjának idejében vetemedne ilyen tetteire. A hírdés ellen szól ez is, hogy Kassák Lajos, az emigráns írók vezére nyugodtan hasatérhetett Magyarországra és ott nyugodtan dolgozik

— Halálozas. A napokban elhunyt Kolozsváron Mandel Mór, a kolozsvári ortodox zsidó iskola tanítója, aki huez éven át állott a zsidó nevelésügy szolgálatában. Órási részvét mellett temették. Bucsubeszédeket Glasner Akiba főrabbi, Löw Mór, Klein Eljahu és Stein Percc rabbi tartottak fölötte a különböz zsidó testületek nevében. A mártabeusok könyve. Fordította és magyaroszókkal ellatta dr. Dercsényi M. Ára 80 lej. Dr. Alexander B.: Spinoza 80 lej. Az Uj Kelet kón vosztályában.

Antiquaire
Holitscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York”

Parfumerie „Oja”
Paris
EMAIL OJA
POUR LES ONGLES
PARFUMERIE OJA PARIS
NEUILLY 3/3 4 RUE ANCELLE

Valódi Email OJA csakis eredeti dobozban kapható

Aranyér
Anusol Soedecke
Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer egy zsidó alkalmazás, biztos siker, mind-n fájdalommal azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladit, sebés és vérző helyeket. Art im s alkatrészekből mentes, reggel és este egy kapsocsa lesz a végébe hevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható
Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabr. k Leipzig
Raktár **F. A. Mees** Bucarest
Calea Grivitei 61

SZINH

A kolozsvári Csütörtök d. u. keringő.

A színház Játék a kanyuló órákig készültek az új ház műhelyében. Székesvárosra Sze Janovics, Gál Annia — Pool — Selmozi, T. hívtáncosnővel egész társulat előadásra biztosítja helyét.

Enescu Szerdán,

Kivételesen hét szerdai este nagy zenei előadások lesznek Huberman fel fog egytyle szervezni.

A románok és méltán épen kultúrának bír. A háboru előtt legújanepeletrio-estéket rendeztek és Kolozsvár felhívjuk a jöv

Csütörtök 4 k helyarákhol Tolnay Ar Csütörtök 8 k szünetben. Péntek: Játék Poór Lili mier bérl Szombat 3-kor helyarákhol, Péntek 8-kor bérlés 36. Vasárnap 3-kor árkakhol. Péntek 7-kor szünetben. Vasárnap 9-kor Iránel, T szünetben. Hétfő: Játék szám B. S. Kedd: Játék a ben. Soroz

GARDI

Gyönyörű regények Alfons Oriási s

SZÍNHÁZ MŰVESZET

A kolozvári román opera heti műsora
Csütörtök d. n. Babasandor. Tavas éneke, Dunakeringő. (ballet).

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.
Játék a kastélyban. Kora reggeltől az estébe nyolc óráig megszokottan folytak az előkészületek az igazgató rendezése mellett a színház műhelyében lézasan készülnek az új színpadi kiállításra Szereposztás ez: Turay Sándor író — Janovics, Gál — Mihályfi, Ádám — Hoykó, Annie — Poor Lili, Almády — Kemény, Lakó — Selenczi, Tittár — Lantos. A közönség lézrs híváncsisággal várja az új darab bemutatását. A pénztár egész nap ostrom alatt áll a bemutató előadásra már jegyet nem tud kapni, sietve biztosítja helyét a második vagy harmadik előadásra.

Enescu hangversenye a színházban
Szórdán, január 12-én este 10 órákor.

Kivételes művészi és zenei eseménye lesz a jövő hét szerdai est. A világ legelső hegedűművésze, a nagy zeneeköltő, Enescu György, a ki teljesen egy névű Huberman, Pronisavval és Fritz Kreislerrel fog egytlenegy estén a színházban hangversenyezni.

A románoknak igazi nemzeti büszkeségük Enescu és méltán épen úgy, mint ahogyan a magyar zenei kultúrának büszkesége Dohnányi Ernő.

A háború előtt Enescu Budapest koncertterméinek legünnepeltebb vendége volt és felejtethetetlen trió-estéket rendezett ott Dohnányival és Cosalszal Beethoven és Brahms műveiből.

Kolozsvár magyarságának figyelmét már előre felhívjuk a jövő heti Enescu hangversenyre,

Heti műsor

- Csütörtök 4 kor: Diademas asszony. (Lezállított helyárrakkal. Lengyel Irénnel, Neményi Lilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 216.)
- Csütörtök 8 kor: Ciránszhercegnő. (14-szer Bélet-szünetben. Karácsonyi Ilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 217.)
- Péntek: Játék a kastélyban. (Ujdonság előszőr. Poor Lili és Janovics Jenő föllépésével. Premier bérlet 36. szám. Sorozatszám 218.)
- Szombat 3-kor: Fracquita. (24 szer. Lezállított helyárrakkal. Karácsonyi Ilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 219.)
- Szombat 8-kor: Játék a kastélyban. (2-szor. Napi bérlet 36 szám A. Sorozatszám 220.)
- Vasárnap 3-kor: Marica grófnő. (Lezállított helyárrakkal. Karácsonyi Ilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 221.)
- Vasárnap 7 kor: Játék a kastélyban. (3-sor. Bérlet-szünetben. Sorozatszám 222.)
- Vasárnap 9 kor: Akácavirág. (12 szer. Lengyel Irénnel, Tolnayval, Ihász Aladárral. Bérlet-szünetben. Sorozatszám 223.)
- Hétfő: Játék a kastélyban. (4-szer. Napi bérlet 36. szám B. Sorozatszám 224.)
- Kedd: Játék a kastélyban. (5 szőr. Bérletszünetben. Sorozatszám 225.)

GARDI
Erdély legegánsabb
fényképezeti műterme
Oluj, Str. Seguna No 13.
(volt Bartha Miklós-utca)

KÖZGAZDASÁG

Anglia megkezdte hadjáratát a német és a felsősziléziai szén ellen

Egyedül az osztrák bányák bírják még az iramot. Osztrákország betűntette a vasúti közlekedést. Magyarországon a vastermelés fellendülése miatt emelkedett a koks-behozatal

(Budapest, január 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most, hogy az angol bányászati befejezésével a szénkonjunktúra megszűnt az egész vonalon, megállapítható, hogy a széntermelés államok mennyiben használták ki a kedvező alkalmat. A magyar széntermelés 1926-ban semmivel sem volt több, mint az előző évében, amikor 63 millió 8 ezer métermázsát tett ki. A magyar széntermelés, dacára annak, hogy felsősziléziai bányák nagymérvű végonyhatással küzdöttek és a termelésük javarészt Magyarországra elkorúllásával, a keleti államokba és Olaszországba szállították, szintén a tavalyi kereteket köztö mozogott. 1925-ben 400 millió 400 ezer métermázsát széntet be Magyarországra. Ezzel szemben 1926-ban csak 400 millió 200 ezer métermázsát volt a széntermelés. A koks-behozatal azonban jóval nagyobb. Amíg 1925-ben egymillió 239 ezer métermázsát hoztak be, addig 1926-ban hét- és félmillió volt a behozatal, ami a vasakohók fokozottabb tevékenységének tudható be.

A magyarországi bányák 1925-ben kétfélmillió 800 ezer métermázsát széntet exportáltak, ezzel szemben 1926-ban kétfélmillió 200 ezer métermázsát volt a kivitel. A legtöbb széntet Olaszországba exportáltak.

A magyar bányák a világkonjunkturát tehát egyáltalában nem tudták kihasználni.

Árszűkítést nem emeltek és a termelésüket belföldi fogyasztás céljára adták, holott az export jóval előnyösebb lett volna részükre is. 1927-ben az építkezések nagymérvű megindulásával remélik

a széntermelés fellendülését is.

A pécsi széntermelés részéről eszközölt jóvátételi szállítások 1926 októberében megszűntek, de januárban ismét megkezdődnek és áprilisig tartanak.

Felsősziléziából a szént Magyarországra most már nagy mennyiségben szállítják.

A durvaszén-árak minimálisan csökkentek, mindazonáltal 25-28 svájci frank között mozognak, ami még mindig 30-35 százalékos emelkedést jelent.

A világpiacon az angol szénttermelés megszűnése folytán előállott helyzet egyelőre némi eltéréseket okozott. A legnagyobb széntterület a Ruhr vidéken mutatkozik, olyannyira, hogy a német vasutak 70 ezer tonna angol széntet voltak kénytelenek rendelni, miután a Ruhr vidék a belföldi szükségletet egyelőre nem tudja ellátni.

Felsősziléziában a széntpiac lényegesen ellanyhult.

Az angol széntexport teljesen lecsökkent, ezenkívül az olaszországi szállítás is lényegesen kisebb. Felsősziléziában állandóan bérmozgalmak vannak és nincs kizárva, hogy itt sztrájkokkal kell számolni. Az osztrák-berzini szénttermelés megrendelési csökkennek.

Ausztriában a belföldi bányák fokozott erővel dolgoznak, miután az exportot megkezdték. Emellett a belföldi ipart is rá szorították, hogy belföldi széntet használjanak.

Az angol szénttermelés megszűnése a legna-

Tőzsde

A piac ma kissé megszűrdült, ami annak tulajdonítható, hogy a beálló két napi szünetre való tekintettel a bankok alig dolgoztak. Üzletkötés sem nagyon volt.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3720-3730	—	—	489 1/2	3715	1104 1/2	13707	65224	1981 1/2
Newyork	191-192	51818	517 3/4	2536	191	57140	709 1/2	3376 1/2	—
London	938-933	2514	2513 25	12315	932	2774 1/4	344520	16387	485 1/2
Páris	767-770	2042 1/2	2040	—	755	2255	2799	13312	394 1/2
Milano	865-875	2315	2305	113	855	2540	3170	15062	447
Prága	570-572	1534 1/2	1534	—	572	1692 1/2	210187	—	296 1/2
Budapest	3370-3380	9082 1/2	9065	—	2700	—	124110	69120	—
Belgrád	353-360	912 1/2	912	—	330	1008	1251 1/2	5957 1/2	176 3/4
Bukarest	—	272 1/4	272 1/4	1340	—	239	375 1/4	1792 1/2	53
Varsó	—	55 1/2	57 1/2	—	21 1/2	6345	7859	37337	—
Bécs	3710-3720	7305	7305	—	2715	805375	—	476	—
Berlin	4580-4590	12315	133	602	4570	135825	16852	801 3/4	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 272, Páris 1340, Budapest 299, Bécs 37325, Prága 1792 1/2.

! Nagy orosz hét !

Select-Mozgó

FEDORA

Gyönyörű társadalmi film, Victorien Sardou regénye után. Főszerepben Lee Perry és Altons Friedland. Gyönyörű rendezés. Orizási siker. Monopol Concord.

Urania-Mozgó

Tarass Bulba

Gogoly regénye után. Ermosliff „Rejtélyek háza” kiváló rendezésében. Főszerepekben Ossip Ranitsch és Makowsta. Megható jelenetek a kózik életből. Monopol Matador

Apollo-Mozgó

Vallace Berry és Barbara la Marr

Örök küzdelem

nagyszerű kalandorfilmükben. Monopol Trans film

Select és Urania mozgóik helyet számozottak

igrans
szlését

Lajos

az esetre,
nek. A meg-
ak vagy hi-

yal akarja a
es azt jelenti,
k Magyaror-
g a külföldön
alomban levő
sobás alá ke-
s kiadásában

kell közöl-
zik, hogy a
akció konzor-
ilyen tette.
Kassák Lajos,
a haszátérhe-
d-an dolgozik

hnyit Kolozs-
lox z-ido iekola
ido nevelés-ty
eti t-mették.
bi, L'w, Mór,
artottak fölötté

rdította és ma-
M. Ára 80
30 lej. Az Uj

er

u.) 2.
rk"

ya

A
LES
ES

RIE
A
IS

dobozban

jer
cke
ANUSOL

a legjob-
s, biztos
zúntet és
helyeket
és este
ve. Min-
ható

& Co.

zig
Bucarest

gyobb zavart Olaszországban idézte elő. Olaszország tartózkodik a szénvásárlástól, mert

az angol exportőrök elárasszják Itáliát ajánlatokkal,

amelyek árai az angol szénstrájk előtti árakkal szemben még mindig 30 százalékkal magasabbak. A küzdelem Anglia részéről a felszülési és a német bányákkal szemben a közeljövőben megindul. Ez maga után fogja vonni esetleg azt, hogy a külföldi szénnek, exotikus elhelyezési piacra nem találva, jóval alacsonyabb árkért kerülnek majd piacra és esetleg a belöldi bányák termelését bezüntetik.

Elkészült az új gyógyszerári szabályrendelet. Bukaresti hírek: A egészségügyi miniszter elkészítette a gyógyszeráriakra vonatkozó új szabályrendeletet, amelynek kiadását a nemrég megszavazott egészségügyi törvény tetten szűkíti. A legfelsőbb jóváhagyással is már ellátott szabályzat előírja, hogy a gyógyszeráraknak olyan utóközvetítői működjenek, amelyek lehetőleg központjában vannak a részükre adott jogban előírt körzetnek. A költősségeket a vegyi és gyógyszeráriai bizottság javsáta alapján csak a fenti feltételt mellett engedélyeznek. Egyik korlátozástól a másiktól csak miniszteri engedéllyel lehet gyógyszerárt elhelyezni, bezárás és a gyakorlatban bizonyos időre való betiltás terhére alatt. A gyógyszerárak zárójára április 1 és október 15 között este 9 óra, az év másik részében este 8 óra. Dél utána két óra. Onnan ahol csak egyetlen gyógyszerár van, az állandó éjjeli szolgálatot is tart, másutt pedig inspektorok alapon. A gyógyszerár személyzetét kizárólag a következők lehet: a miniszter által elismert igazgató, tulajdonos, bérlet, vagy üzletvezető, szabad gyakorlati joggal bíró segédek, gyógyszerészek, orvosok és szigorú, akiknek akár külföldi, akár belöldi oklevelük lehet, valamint az egyetemre beiratkozott gyógyszerészhallgatók és egy pénztárnok. Minden személyzetit változás 8 napon belül jelenteni kell. A gyógyszerár igazgatója csak 10 napig maradhát távol előzetes bejelentés nélkül. A gyógyszerár árusítása a tarifa szerint történik.

Elhalasztották a Banca Nationala kormányzójának kinevezését. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala kormányzóinak kinevezését, az ismeretlen harcok miatt, a parlament megügyeltéig elhalasztották. Január 20-ig a jegybank ügyeit Th. Capitanovic alkormányzó vezeti, ainek mandátumát 1927 december 31-ig meghosszabbították.

Korlátozták a vagonok ürtartalmát a szatmár-nagybányai vonalon. A bukaresti CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy a szatmár-nagybánya-alsófernezei vonalon az állomások többé ne fogadjanak el olyan szállítmányokat, amelyeket bruttó 24 tonnánál nagyobb ürtartalmu kocskocsi akarnak továbbítani. Ezt a limitet semmilyen körülmények között túllépni nem szabad.

A vasúti rakterületek új bérleti árai. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy az érkező áruk lerakározására szánt területek bérleténél ezentúl szigorúan be fogja tartani a sorrendet és csak az állomások által elismert szállítók és kereskedők fognak bérletet nyerni. Ugyanazon személy több rakterületet is bérelhet, anélkül azonban, hogy ez más igénylők rovására menne. Az új bérleti díjak Bukarest, Konstancza, Braila, Ploesti, Jasi, Galac, Kisev, Csernovic, Csalovz, Brassó, Kolozsvár, Temesvár, Arad, Nagyvárad és Váradvelence állomásokon 54 lej, a többi állomásokon 15 lej négyzetméterenként. Megyaszékhelyeken és városokban, a már említettek kivül, a rakterület négyzetméterre 28 lejbe kerül. Azokat a területeket, amelyek nincsenek kirakodási vonallal elválasztva, a fenti árak feléért lehet bérbeadni. A bérleti szerződés mindenkor egy egész évre szól.

A külföldi áruminták elvámolása. A postai vezérigazgatóság rendelkezése szerint a külföldről érkező árumintákat a rendszeres posták kötelesek a legközelebbi vámhivatalokhoz beküldeni verifikálás és elvámolás végett. Vannak azonban olyan küldemények, amelyek rem eznek elvámolás alá és nehogy ezek kézbevitelére késést szenvedjen, a postahivatalok ezeket ellátják majd vámbejegyzéssel és aláírással, azután kiküldik.

Franciaország eldörögte az összes exportvámot. Párisból jelentik: A francia hivatalos lap mai száma közli a kormány rendletét, amely szerint a mai nappal mindenféle kivireli illeték megszüntet Franciaországban. A kormányt erre a lépésre a francia iparok az a súlyos helyzete késztette, amely a frank ártományának túlságosan rapid fájulása teremtett.

Veszélyben forog az osztrák schilling stabilizációja. Bécsből jelentik: Most hozták nyilvánosságra Auszria külkereskedelmi miniszterének, Austria külkereskedelmi miniszterének 1926-ban üzenetbéli köriratát. Eppen ezért a schilling stabilizációja veszélyben van.

Felül kell fűteni a gyors- és expresszvonatokon a rendes vasúti bérletet. Budapesti hírek: Január elsejétől kezdődőleg a személyvonatokra szóló bérletjegyeket csak egy 1. osztályú expresszvonaton lehet használni, ha az indulási állomáson 100 lejű ráfizetés minden egyes társaság után, amelyet a bérlet tulajdonosának egyenlőre vonással tesz meg. Expresszvonatokon egy a személyre, mint a gyors- és expresszvonatokon mára 150 lejű bérlet fizetni minden egyes utazásnál. A külföldi utazók, ha valaki az utazást megszakítja, a társaságtól kell a teljesítési állomáson.

Kevésnek bizonyult Magyarországon a kibocsátott pengőmennyiség. Budapesti hírek: A magyar bankok és váltópenzörgalmában nagy ka akadály van. A kormány elszámtotta magát és sokkal kevesebb váltópenzt hozott forgalomba, mint amennyi a szükség van a közgazdasági életnek. Összesen 38 millió pengő értékű váltópenzt hoztak forgalomba, ez pedig jóval kevesebb, mint amennyire a szükség van.

FLESCH & HUL sodronyárúgyár. Díad Gyártmányai: táncfalós acélgyömbök, ruhakasztók, patkány- és egérsapdák, faszönyegek. Automátán előállít mindenféle sodronyárut rajz vagy minta után.

Előjegyzési naptárak cégnyomással, megrendelhetők a Bernát papirosáruházában — Cluj

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. Slebold Fülöp butorgyárában Timisoara, II., Távirde-u. 19. sz.

APROHIRETÉSEK. Egyreli kiadását egy szá 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej, legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlatok 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja ábra szerint. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előzetesnek 150 lej.

Keresek, 1 szobától 2 szoba kényhas lakást azonnal. Dreikurs, Főter 18. I. em.

Harisnyakötést és fejlejtéget ebben készít a "Tricot", Cluj Str. Avram Janku (Pelsőfi u.) 27. Zsidó Árvagondozó "Tricot" gyárának készítő műhelye fevesz tanuló léányokat. Jelekezni Str. Avram Janku (Pelsőfi-utca) 27.

Irodai segédalkalmazottat szerény igényekkel, lehetőleg román nyelv tudással alkalmazás zsidó közintézmény. Cím a kiadó n. 248

Butor legolcsóbban beszereshető, hitelképesnek részlet kedvezmény. Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

Zongora Leuberger & Gloss gyártmány, fekete és fehér színű, 8 hangos, vadonatúj, igen olcsó árban, sürgősen eladó. Roumberg J. Calea Victorie 5 sz.

Megnyit a Széchenyi-tér 34. sz. alatti tojás üzlet melyben minden nap szakkereskedőként garantált friss tojást picol árban 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk. HOLLANDER

Bauch Ernő üzletébe az téli szezonra gyönyörű perzsa, velim-gobelin, hevedő- és mozik készítmények érkeztek szonktívul nagy választék csipkék, gobak, harisnyák és kezyűben.

Ne hiányozzon asztaláról a "FLORA" MUSTÁR a "FLORA" konzervgyár Bucuresti, Str. Bozianu 25-31 készítményei a legjobb és legizletesebbek Cluj vezérképviselet: SZELE & KONKOLY

Bekészítőség adóhivatal. Szatmár, St. Pop (Brassay-utca) Telefon: 100. és Kiadóhivatal, 228 és 10.

1927 január 8 S

Öt lej és megdöbbentőnek el fog megpostavezérigazgató öt lej és huszonöt meg egy egyszerű tarifa legutóbbi egy új kísérlet ideigrendszert. Mindig nem tud drágítást és annak maga monopolitáisan és periodik ideghálózatok kezén reagál ezeményekre. A tarifában következnek be eset, holott éppen elég sűrű napja. Kezdetben, mielsőt csavarták, feleik csavarásnál el az utána következ rodott, a legutóbbi pott az ország, el foziánya is és ne fáradt elkedvetlen. Es ezzel a keban gyűjtött össze csak Ciceronak C kaja marad hátr. Meddig még...? ma ematik i szám ráljön, a kormány ment minden elkegyük csak egy egy újat és meg kell szédítő karriert fu alatt. Békesszand portó díja. Tíz ar Cskahogy a post meg azzal, hogy t a maga mai szotöbbre értékeli a. Ezenzen meghszórol, különösen a polgárok összes dásági élet egész a alatta kullog az a a maga tisztviselő is alig fizet többé ritása felénél. A l bani. És gyufa, van bani helyett menni minden mo hány, az okmány állam valamennyi meghaladta a béke hogy ez a szüntelen és értelmetlen, ar holn p a belöldi külföldinél, mert mények tarifáját r lyozza és így ezek pteésből elmaradt. várról levelet, öt de Kolozsvárról L négy ország postá ötven banlért, veg szerezésért akár A levelezhetnek, noh több a posta utja, Maramaroszigetig. Kár, hogy a h lyon kívül helyezt Mert a Micul Paro telmében el kellett szemben. Hiszen e hogy éppen az áll telenebb árdrágító.